

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

159

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetők a hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyezer hasábozott garmond sor ára 6 kr. Bélyegű minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelk Alajosnál (Wallzeile 32. Haasensteins és Voglersnél (Neuer Markt 11.) Pesten: Lang Leopoldnál (Krisztófs-1 9 szám emelet.)

Szerkesztői szállítás

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részei illető közlemények érkezendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak. Kérlek nem adnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 frt.
Félre 6 "
Negyedévre 3 "
Egy órá 1 "

Megjelenik minden nap, az ünnepekét követő napok kivételével.

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap
második évfolyamára

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legcélszerűbben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégessenek.

Az előfizetési árak a régiék:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félre 6 frt. Egy órá 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olcsó könyvek megszerzése által, a „Kelet” előfizetői részesülnek.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Kolozsvár, jan. 1. 1872.

(L-t.) Boldog új évet! lehetetlen más ígér kezdeni e napon szavainkat.

De ki tudná megmondani, hogy hányféleképpen értelmezhető ez oly egyhangú jó kívánság, mely annyiszor és annyiszor ismételtetett a mai napon.

A családtag a családi boldogságot; az üzér a nyereséget; a tanító a sikert; a gazda a jó termést; a kereskedő a magas százalékat; a katona a háborút érti alatta, pedig a politikus, s legkivált a ma-

gyar, politikus talán leghelyesebben interpretál, midőn a legfőbb boldogságot a békében látja.

A család boldogsága, az üzér nyeresége, a tanító sikere, részben a gazda jó termése, a kereskedő haszna, sőt jól értelmezve még a katona érdeke is legbiztosabb kielegítetést épen a politikusok békéjében nyerhet.

S így mi a békénél, az állandó, munkálkodni engedő jó békességnél többet, jobbat, nagyobbbat sem olvasóinknak, sem hazánkunknak nem tudunk kívánni, ez új esztendőben!

Békességet, hogy törvényhozásunk az előtte álló nagy horderejű feladatok megoldásában az eddignél gyorsabb serénykedéssel munkálkodhassék. Hogy ne kelljen legjobb idejét az üres szóvitákban pazarolnia el, hanem hogy a kölcsönös engedékenységgel, az elnézés, a fölvilágosítás békés szelleme uralkodjék a törvényhozás szent templomában!

Békességet az ország térein, melyeket annyiszor és oly fájdalomson szántogatott a visszavonás vihara föl. Hogy e nemzet oly hatalmas ereje ne emésztődjék föl az ádáz pártusákban, de elvégre vállalt munkával építhesse föl boldogsága hajlokát.

Hogy legyen egyetértő béke a palotától a kunyhóig: békesség az osztályok között!

Hogy lakozzék őszinte szeretet a templomokban, akár egyes vagy kettős kereszt, akár kakas magasliék a tornyokon, akár toronytalan imaháznak nevezessék az: békesség a felekezetek között!

Hogy tudják megérteni egymást azok, kik különböző nyelven nevezik a hazát, de azért mindnyájan annak az egy közös anyának gyermekei, mely bölcsőnk is, sírunk is, s melyben jóban, rosszban egy-

aránt együtt kell lakoznunk: békesség a nemzetiségek között!

Az osztályok, a felekezetek és a nemzetiségek békés egyetértése: alapföltétele hazánk fölvirágzásának, s midőn ezt kívántuk — a legjobbat kívántuk azoknak, magunknak.

A család, az ipar, a nevelés, a földmivelés, a kereskedelem ennek feltételén alapszik s ettől várhatjuk egyedül azt, a mire mindnyájan, kivétel nélkül törekszünk: a boldog, a boldogabb újévet!

Mert a csodák kora lejárt, s ha egy nemzet maga munkájával segíteni nem bír magán — mások segélyére de nagy hiában vár.

Iskoláinkat, ha magunk nem, de más ugyancsak nem állítja jó karba. Közmivelségünk emelheti egyedül közvagyonosodásunkat, s ha magunk munkásai nem leszünk — bizony a kormány egymaga el nem végezheti a nagy munkát helyettünk. Békesség az iskolában!

És viszont, mint az élő testet az egyes részek s a részeket az egész hordozza: a közgazdaság, ipar, kereskedelem és a mi evvel összefügg, alapja a nemzet miveltiségének is.

A munka! a munka! mely bármely végéről kezdjük okoskodásunkat, mindenütt a kezdő- és végpontot jelöli. Békesség a munkában!

S ha egy munkás, egyetértő békés nemzeté tudjuk magunkat megizmosítani: kívülről is bizton számíthatunk arra, hogy a dolgos sürgő munkában megedzett nemzet bekejeit senki zavarni nem fogja.

Mert fájdalom! mintha megint elkövetkeztek volna amaz idők, melyekben a jog és erő egy jelentőségű szavak valának. Erőt pedig csak is békés munka által szerezhettünk magunknak, mind szellemileg, mind anyagilag.

egyek közgyűléseken mondott beszédekért kereset alá fogattak. Ily sors érte ifj. gr. Bethlen Jánost, b. Kemény Pált s több másokat. De nemcsak a nyilvános szólás-szabadság volt sértve, hanem a házi körökben is kémektől kellett rettegni. Nem került ki a kormányfigyelmét a szabad mozgás egyik tere, a reformátusok consistoriuma sem; már 34 előtt beszívargott a politika a gyűlésekbe, s minthogy a király személyén kívül a gyűlések semmi hatalomnak sem voltak alávetve, sokszor politikai viták színhelyévé váltak; most a kormány gyakran katona, idegen és más vallású egyénei által belügyeikbe avatkozott s jegyzőkönyveiket felterjesztetni kívánta magához.

Az ily tettek után csend állott be az országban, a zajos kifakadások megriktultak, a honfiai bánat elrejtőzött a nyilvánosság elől, s titkon leste a perczet, midőn honának is viradni fog. Ez alatt az udvarban országgyűlés tartás felett gondolkodtak. V. Ferdinánd addig nem lehetett Erdély fejedelme, míg a leopoldi diplomára esküjét le nem teszi, ezt azonban csak az egybegyűlt rendek előtt tehette le, s így ha magát Erdély törvényes fejedelmének akarta tartatni, az országgyűlés összehívására volt kényszerítve. Az országgyűlés tartásával természetesen szoros kapcsolatban állott a kormányzó- és kormányzóválasztás is, arra irányult tehát most Eszteinnek egész törekvése, hogy saját nézeteire ismerjen az egybeülendő hongyűlés szellemében; nagy érdekében állott, hogy az könnyen hajlítható legyen, hisz kormányzóvá akarta választatni magát általa, s fenhatósága alá egy szolgailag hű, egy feltétlenül engedelmes kormányzókat akart alkottatni, mely fejével kellő öszhangzába legyen. Szóval: Esztein szentesített akarata a provisorium minden garázdaságait, meg-

Legyen tehát munka s ennek föltétele: a béke jelszavunk ez újévben, hogy így mához esztendőre visszapiillantván a meghaladt utra, elmondhassuk, mit ma anynyian elmondtunk egymásnak:

A lefolythoz hasonló boldog új esztendőt!

Kolozsvár, december 31.

— Mit csak alig pár hóval ezelőtt alig mertünk remélni, azt ma a maga teljességében megértük: a kolozsvári m. kir. elsőfolyamodású törvényszék ünnepélyes megnyitását.

A törvényszék nagy termében e napon valódi ünnepélynek valánk tanni. Ott láttuk a törvényszék tagjain kívül a kolozsmegyei és kolozsvárosi törvényhatósági tisztséget; a kir. jogakadémia személynét; a kolozsvári ügyvéd-egyletet; a honvéd-tisztikart s többeket a városi intelligenciából.

Bíró Pál, a törvényszék elnöke, mint ministeri biztos előbb a ministeri rendeleteket olvastatá föl a kinevezési névsorról, az eskü letételéről; majd a bírósági tagokat hívta föl az eskü letételére, mi megtörténvén, maga az elnök tette le fogadalmát; az így megalakult teljes ülésben pedig Sebestyén Mihály a kir. ügyész esküdt fel.

Ez előzmények után az elnök a következő szép beszédet tartá:

Tekintetes királyi törvényszék!

Midőn én, mint ezen királyi törvényszéknek ő Felsege kegyelméből kinevezett elnöke, legelőbb vagyok szerencsés ezen elnöki széket elfoglalhatni, és ezen királyi Törvényszék megnyitása ünnepélyes tényénél, mint bevezető működni:

legelső és mulhatlan kötelességemnek tartom a tisztelt Törvényszék bírói, és k. ügyészi tagjait fölkeríteni és szolítani, miszerint rójuk le ő Felsege a király, rovjuk le felelős kormányunknak azon hódolatot, hálát, melyet mindnyájunknak ez ünnepélyes perczben éreznünk kell, azon — hogy kegyelmes kinevezés által e diszes állásra szolittatánk.

Igen tekintetes k. Törvényszék a hivatás, melyet betöltenünk kell, melynek betöltésére vállalkozunk, terhes felelősséggel járó, de mindezenre diszes és magasztos.

erősíteni a hongyűlés által égbekiáltó törvénytelenégeit ép akkor, midőn a hon összes törvényei megtartásáért a tejedelem „lelkére” esküt készült letenni s ő itélve a honban levő néma csend után, biztosnak hitte terve sikerét. És a nemzet . . . okult. A főhatalomnak határt nem ismerő jogtiprása meleg ragaszkodásra ösztönözte ugyan alkotmányához a nemzetet, de a 34-iki országgyűlés szomorú példája gonolkozóba ejtette a honfiakat, s azon meggyőződésre vezetett, hogy alkotmányos uton az akadályok kikerülgetésével is lehet haladni, s hogy a merev hajthatatlanság természetes eredménye a hatalmasabb keze közt a törés; átértették, hogy ha jog és hatalom harcra kelnek, kivétel nélkül az utóbbi a győztes; de az ország megdöbbenő állapota-nak tarthatatlansága is arra ösztönözte a nemzetet, hogy a jelentéktlenebb kérdésekben engedjen, hogy az életét feltételezőket megoldhassa. Ily meggyőződéssel választotta a nemzet követéit a sohajok közt várt hongyűlésre, melyet a kormány 1837. april. 17-ikére hirdetett ki.

(Folyt. köv.)

Bécsi levél.

Deczember 27. 1871.

(Egy észak-keleti házasság története a bécsi életből.)

E levelemben a rendes quodlibet tartalom helyett az olvasó egy történetet vesz, melynek színhelye Bécs volt s melyhez hasoulóval nem mindennap találkozunk.

„Egy 26 éves, kellemes külsőjű amerikai, nem levén családdal ismerettségben, ezen az uton keres magának hitvestársat, kitől megkivánja, hogy bécsi születésű s finom műveltségű legyen. Ifjúság és szépség: mul-

„KELET” TÁRCZÁJA.

Az 1837-iki erdélyi országgyűlés története.

Békésy Károlytól.

„Recta tueri!” volt a jelszó, melylyel 1836. V. Ferdinánd trónra lépett; igazságnak hangzott fenn, de mire lenn a népek alkalmazását érezték, az igazságtalanság védelmévé változott az át.

Mire a nép kívánsága a trónhoz érkezett, utjában a hűtlen kezelés kiforgatta eredeti valójából s viszont a trónét, ha a néphez jutott. Így a fenn talán átértett igazság a nép előtt igazságtalansággá, s a lenn kívánt tiszta jog a trón előtt jogtalansággá alakult át. Ily módon mindketten félreértették egymást, mindkettő igazságtalansággal vádolta másikat. A fejedelmekben többnyire nemes a szándék, hibájuk nem a gonosz akarása, hanem az üdvösnek nem ismerése.

Ha Erdélyből a 100 mértföldön keresztül felhatolt a hon jajja, az uralkodó megnyugvást lelhetett rajta, mert hisz a politikai képzettség nélküli alattvalók nem tudják hol rejlik számukra a jólét forrása. Csak így volt összeegyeztethető a „recta” és Erdélyben a törvényt tipró királybiztosi féktelen hatalom. Hiányzott a hon és trón között egy népboldogító közeg: az alkotmányosság. Metternichnek, a birodalom mindenható urának vaskezze között sorvadott Erdély is közvetve Esztein hercege által.

1835—36-ban a 34-iki országgyűlés catastrophiájának véghullámai csapkodtak fel. A fiatalságnak volt bátorsága a kormánybiztos ablaka előtt kihívó dalokat énekelni, tüntetéseket tenni, zavarokat idézni föl. A kormánytól a nemesség ellen ingerelt nép a lázadás pontján állott, a nemesség a városokba tödült rettegében.

A kormány pedig érezte, hogy az országgyűlés eloszlatása által csak szétszórta a gyűjtő elemeket, egyenként akarta tehát eltojtani azokat. Br. Wesselényi Miklós két hűlenségi pert kapott; Szász Károly, Erdély jogtudósa, clasicus szónoka, oda volt kénytelen hagyni enyedi jogtanári székét; b. Kemény Dénes pár évig hazáját kerülni kényszerült. Majd a megyegyűlésekre került a sor. Alsófehér kereset alá helyeztetett, mivel Lázárnak, a ráküldött adminisztratornak, nem akart engedelmeskedni s ennek összehívása nélkül közgyűlést tartott. Ha egy egy helyt a kormány engedelmevel közgyűlések tartattak, megtörtént, hogy elnöke, ha netalán a végzés a kormány nézetéből elhajlott, rögtön bezárta; más-hol meg azért oszlatta el az elnök a gyűlést, mert a fejedelemhez feliratot akartak küldeni, s ha az adminisztratorok a feliratküldést eltűrték, a kormányzó vetett gátot elé, mivel csak a kormányzó kezén keresztül mehetett az uralkodóhoz felirat; így Zarándnak a kormányzó az uralkodóhoz intézett feliratát, a mint küldve volt, lepecsételve visszaküldte. Sok helyt, a többek között Fehérvár is fegyverzörzés közt tartotta közgyűlését, s a város egykori követe, most főbíró, Szaboszlai György hivatalából kimozdittatott, anélkül, hogy magát menthetne volna, sőt miután az országgyűlésre követválasztás következett be, Szaboszlai megválasztatása előre betiltatott. Igen sokan az

Alkotmányos életünk, mely a szerencsés talakulás után rendes medrére jutott, minden téren, minden áron igyekszik fejlődni.

Törvényhozásunk figyelmét, tehát az igazság szolgáltatás rendezése sem kerülhet ki: működött, munkálódott ő ezen téren, igyekezett e kérdést rendezni, megoldani — miénk a hivatás — miénk, a kötelesség a fadaralmas kitartó, őszinte hazafias munkálatoknak gyakorlati megoldása.

Midőn törvényhozásunk az igazságszolgáltatás nagy horderejű kérdése rendezése és elintézése körül kitartással, mely belátással, tiszta indulattal fáradozott,

azon meggyőződés kellett hogy vezérelje, miszerint alkotmányos életünk, szabadságunk az által egy újabb, eddig nagy mérvben nélkülözött haladást nyerend.

Én is hiszem, sőt meg vagyok győződve, hogy ha az igazságszolgáltatás; nagy munkájára hivatott közegek kötelességeit fölfogják — és hiven teljesítik — a törvényhozás reménye akarata nemesen hazafias intenciója teljesülni fog.

Törvényhozásunknak meg kellett e kérdésében győződnie a felől, hogy a közjogi téren lehet az alkotmányos élet bár mily szabadellvő, mozoghat bár mily szabadon —

az mind semmit sem ér — míg a magán jogi téren is nincs a forgalom tisztázva, és a polgári élet rendezve.

Törvényhozásunknak meg kellett e kérdésével győződnie lenni a felől, hogy a közjogi uton minden további fejlődés, minden előbbre lépés káros, veszedelmes, addig

míg az igazságszolgáltatás biztos alapokra nincs helyezve.

A hon polgárainak bár mily alkotmányos szabadság honában, meg kell tanulniok bizonyos szentül teljesítendő kötelességeket —

meg kell tanulniok a vagyon és személy sérthetetlen szentségét —

tisztába kell tartaniok az enyém és tiéd körüli fogalmat.

Fent kell tartaniok és ápolni a közhittelt és a köztét szerződéseken adott és aláírt becsületes fogadást.

És az iskola, hol minden polgár ezeket megtanulhatja, hol azok, kik ezt megtanulni nem tudják, vagy akarják — kellően rendre utasíthatnak —

a gyors, pontos — részrehajthatlanul szigorú igazságszolgáltatás.

Lám tisztelt törvényszék nem csalódtam, midőn állítom, — mily terhes — nagy felelősséggel jár, de magasztos kötelességek teljesítésére vagyunk hivatva.

Gyakran igényel e kötelesség teljesítés szigorát, az emberi szánalom érzetét háttérbe szorító keménységet, ez emberi indulatokon uralkodó önmegtagadást —

de mindig, és untalan parancsol részrehajlatlan igazságot. —

hatlanul szükséges kellékek. Vagyon nem igényeltetik, mert a házassalandónak különben is elege van. A legnagyobb kímélet biztosítása mellett kéretnek a jelentkezők photographképeiket és adresse alatt beküldeni: „amerikai völegény.”

E „komoly házassági ajánlat” volt olvasható körülbelül három hó előtt egy itteni helyi lap „kisebb hirdetményei” között. Az olvasónak ismerni kell azon kapzsiságot, melylyel a bécsi idősebb és fiatalabb szűzek az illető annonce-genre olvasmányának neki esnek s így nem fog csodálkozni azon, hogy a fiatal amerikai nehezen nap alatt egész gyűjtemény női arcképet kapott kezei közé. Nagyön természetesen a férjhez menni vágyó fényképek között az elvirágzottak borzasztó többségben voltak s csak itt-ott tűnt elő oázsként egy-egy üde; a rokonszenves női arczok között a legüdebb s legrokonszenvesebb volt egy nagyon fiatal bécsi polgárlány arca, ki a „papa” — s „mamá”-tól hosszas kérdés után megnyerte az engedélyt arra, hogy ő is csináljon egyszer egy kis tréfát s küldje el photographiáját az „amerikai völegény”-nek. „Ez ismét valami család” — mormogá szakállába a papa, midőn leánykája a képet örömtől ragyogó arczal a couvertebe tette. A mama ellenben így gondolkodott: „Ki tudja!? — Héliénünk vasárnapi gyermeke. Már régen azt álmodtam volt, hogy millionaiért kap férjül.” — „Ah! lárfári az egész álom” — felelt a papa kicsinylő vállvonítással. Héliéne azonban a levelet a postára küldte.

Már a második napon egy csinos kis leány jött az amerikaiától azon kéréssel, hogy szabad legyen tiszteletét tennie. Az engedélyt természetesen megkapta s a család a legfeszül-

Valóban ha átérezni, felfogni akarom a kötelességeket, melyeket mindig, untalan, napoként teljesítenünk kell —

a kétség — a csüggedés érzete kellene, hogy rajtam erőt vegyen.

Ámde megnyugvásomra szolgált, midőn a t. k. törvényszék tagjain végig tekintek — mert azok sorában, mind avatott, kipróbált, e téren megedzett arczokba tekinthetek.

Itt találok e sorok közt régi társaimat, kik bizalmukkal, barátságukkal régen már megajándékoztak; itt találok őket, kiknek kitartó munkásságát, tiszta lelkiületét, régen mind tiszteltem.

Itt találok önök közt a szabad polgárok bizalmával több versen megtisztelt erőket.

És így nem csüggedek el, csüggednem nem szabad. —

Én hiszem, miszerint a tisztelt bírói kar az áldozatot, melyet a szabad választáshoz szorosán ragaszkodó nemzetünk akkor hozott, midőn az igazságszolgáltatás érdekében választási jogát önként a korona jogai közé helyezte — fölfogni, méltányolni tudja és akarja — s ezért hinni akarom, hogy az ügy kezeink közt biztosan van elhelyezve.

Bizom az egészséges, ép szellemben, mely eddig munkásságunknak volt éltető légköre.

Bizom a szívélyes indulatban, barátságban, a bizalom nyilvánulásában, mely évek óta itt e téren környezett.

És e bizalomban — e reményben és hitben — bátran, fölemelt fővel — a siker biztos kilátása között — nyilvánítom és mondom ki: Kolozsvár k. törvényszék üléset ezennel megnyitlnak jelenem.

A hangos éljenekkel fogadott beszédre Szentiványi Gyula, a törvényszék első bíróját felelt ily szavakkal:

Nagyságos törvényszéki elnök ur!

Midőn ő felsége, koronás királyunk és urunk kegyelméből, és Magyarország felelős kormánya magas bizalmából bírói székünket eltolgálni szerencsénk van, nem kis aggodalom közt tesszük ezt, komoly öntudatával bírván magasztos, de felelősségben nem kevésbé súlyos feladatunknak.

Mások jogainak tiszteletben tartása és az elvállalt kötelesség hű teljesítése képezi a jogi rendet; ennek megsértése esetében a bíró van hivatva a megzavart jogállapotot helyreállítani.

Minél gyorsabb a bírói tevékenység a jog védelmében és mentől inkább megfelel az a törvényeknek, az igazságérzetnek; annál biztosabb, szilárdabb az állami élet szerves működése; a családi, társadalmi vallásos erkölcsök tisztelete, a személy és vagyon bátorsága; és a munka, jólét fejlődése, emelkedése: szóval annál erősebb az államban és polgárai kebelében a rend és a jogok kölcsönös sérthetetlen tisztelete.

Jogi viszonyaink mai állapotát ismerjük; helyesen jegyezte meg nagyságod: széles ha-

tebb várakozással nézett elébe az újságbeli „völegény” megjelenésének. És az amerikai venit, vidit, vicit. Héliéne kisasszonyt, a derék fiatal ember már „első pillanatra” teljesen elbájolta s hasonlóan a papa is el volt bájolva, nem annyira a derék alaktól, mint inkább a derék számoktól, melyekkel az amerikai sikra szállott, midőn a papa a nyulat kissé kiugratva a bokorból. Valódi amerikai töképenzes volt, kit a szerencsés véletlen hálójukba ejtett. Így a dolog gyors fejlődésnek indult — Héliéne a fiatal emberrel a legforróbb leveleket váltotta és arra csakhamar nem kevésbé forró csókokat, úgy, hogy még nem télt el nyolcz nap az első látogatás óta, s már eljegyzésről beszéltek. Az amerikaiak — tudvalevőleg — szeretnek mindent „nagyban adni” s így a család könnyen megfoghatónak találta, hogy a „völegény” a jegyváltás ünnepélyére egy nagy hotel egész első emeletét kibérelte s így bőkezűségének első tanujelét adá. Az amerikaiak történetesen ekkor a kész pénzre épen elfogyott volt s a papa örömmel átvette egyelőre a költségek fedezését — hiszen a leendő vő arájának már előre 100,000 frtnyi összegeskét kötött le tüpénzü, a mit ez még a menyekző előtt meg kellett hogy kapjon. És az ajándéklevél teljesen kifogástalanul, törvényes alakban volt kiállítva — hiszen azt maga a házi ügyvéd, dr. X. fogalmazta „és dr. X. érti a mesteriségét!” kiálta fel gyakran örömmel a papa, „őt az ördög sem gyári rá s még egy amerikai sem!” Négy hét múlva a párnak az oltár előtt kelle állania s így minden a legjobb rendben volt.

A jegyváltás utáni napon a „völegény” dr. X.-hez, az öreg ügyvédhez megy s kéri őt: vegye oltalmába váltóit, melyek rövid időn le-

táskörben sok munka vár a bírói tevékenységre.

Érezve tehetségünk parányiságát, és tekintve a felelősség nagyságát: méltán a csüggedés érzete kellene, hogy rajtunk erőt vegyen a siker felett.

Azonban mi a siker iránt reményteljes bizalommal vagyunk, mert oly férfit van szerencsénk a kolozsvári kir. törvényszék élén szemlélni és tisztelni, kinek kezdeményezését és tetteit megszokta a siker nyomban követni.

És ez nem is lehet másképp, mert a ki tele szívében a legnemesebb érzelmekkel, melyek közt nehéz megkülönböztetés: ha vajjon a lovagias becsületérzés, vagy baráti nemes rokonszenv, vagy a tántoríthatlan jogérzet avagy a honszeretet nagyobb-e, erőse-e egy-másnál? és a kiben ez érzelmekkel a széles szakismeret, gazdag tapasztalatok és éles ítélő tehetség oly szerencsésen egyesülnek: ily férfi cselekvését, nem lehet, hogy a siker ne koszorúzza.

Azért örömmel, az osztatlan tisztelet és szeretet érzelmével üdvözlöm tisztársaim és magam nevében nagyságodat a kolozsvári kir. törvényszék elnökéül; — nagyságodnak erélyes, de férfiasan mindig nemes vezérlete alatt örömmel, megnyugvással hozzuk mind azt az igazságügy dicső szolgálatába, mivel csak rendelkezhetünk: erős akaratot, tiszta szándékot és ügyszeretetet.

Nagyságod jó szelleme legyen mindnyájunké, e szellem fűzzön mindnyájunkat egymáshoz a bizalom és kölcsönös becsület erős kapesával; és e szellem hatalma, befolyása alatt hisszük, hogy a kolozsvári kir. törvényszék ő felsége, a haza és polgártársaink jogosult várakozásának megfelelni képes lesz. Ajánljuk magunkat Nagyságod ismert szívélyes jóindulatába. Isten éltesse Nagyságodat soká!

E beszédet is harsány éljenek követék, s ezzel ez ünnepélyes actus véget ért.

BELFÖLD.

Torda, 1871. dec. 30.

Tisztelt szerkesztő ur! Ime a közelebbi levelemben említett s nagy tetszéssel fogadott beszéd, melylyel megyénk főispánja a bizottmányi ülést megnyitotta:

Tisztelt bizottmány!

Midőn az 1870-ik évi XLII-ik törvény-czikk rendelkezéshoz képest, hazánk őst intézménye kifolyásából, ezen bizottmányi gyűlést, mely a jelen szerkezetben utolsó gyűlés, megnyitandó vagyok, kötelességemnek ösmerem a magyar törvényhatósági ősi intézmény iránt, a kegyeletnek és hálának kifejezést adni, úgy is mint a magyar államnak polgára, úgy is mint e diszes megyének főispánja.

Hazánk minden polgára előtt ösmereteksek, azon fontos és nagybecsű szolgálatok, melyeket a megyék, ez őst magyar intézmény, a multban teljesítettek, ösmereteksek előttünk

járnak s melyek több százezer frtnyi értéket képviselnek; a doctor pedig legyen oly szives, neki néhány száz frtot rendelkezésére bocsátani, mely összegre neki minthogy egy kis üzleti utazást kell tennie, sürgős szüksége van. A kért pénzösszeget dr. X. minden szó nélkül kifizette, a miről ő a „völegény”-től már késszen tartott vevényt kapott. Ara és szülők nagyon könnyen megfoghatónak találták, hogy a leendő férj kis időre elutazik s e végre még pénzt tukmáltak reá, a mit ez sokáig vonakodott elfogadni. Gyöngéd búcsu után, szerelmet és hűséget esküve, az amerikai völegény elutazik. Ara és szülők várják a tudósítást — de hasztalan; már a menyekzőnek is meg kellene történnie, de az amerikai völegényről semmit sem lehet hallani. Az atya dühöng, az ara szeme könnyben úszik — de im! — a végzet teljes órában egy levél érkezik. „Ő tőle!” kiált Héliéne s felszárítja könnyeit és feltöri az iratkát, melynek amerikai-lakonicus tartalma így hangzott:

„Bátor voltam csak tréfálni Keggyeddel, mit Keggyed s szülői könnyen észrevehettek volna. Hátrahagyott értékpapirjaim kárpótolhatják Keggyed szülőit s dr. X.-et a nekem puffra adott pénzért.”

A család azonnal dr. X.-hez ment, kit a közlemény épen nem látszott kellemetlenül megfogadni. Legalább is így gondolkodott: „Ilyen nyereséget egy évben többször is elfogadnák.” S ezzel felnyitott egy bezárt fiókot s abból egy csomagot vett elő. „Im itt van, nézze!” kiált a bámoló apának s hat váltót von elő. De mi ez? Pokoli szemfényvesztés! A hat váltó helyett ugyanannyi üres lap volt kezeiben! És az ajándéklevél? Egy bélyeggel ellátott, de különben egészen üres iv papiros volt. Pilla-

a megyék hazafias, lankadni nem tudó, kitartó küzdelmei, melyeknek köszönhetjük, legkivált alkotmányunknak, megvédését s ez ideig fentartását, szmmben azon sok felőlről, különböző időkben és alakokban intézett megtámadásokkal, melyeknek mindegyike, alkotmányunk korlátozására, és nem egyszer, annak megsemmisítésére volt irányozva

De az alkotmányhű párt józan hazafisága, mely a megtámadtatás percében, a megyei közgyűlésekben azonnal, mint áttörhetlen fálánx tömörült, mindányszor képes volt meghiusitan a hatalom celszövéseit, a merényelt erőszakot.

Hozzuk meg tehát a hála és kegyelet adóját jelenben, már az idő által tulszárnyalt — de a multban oly nagy szolgálatot tett intézményünknek — a megyei szervezetnek — úgy a hogy az 1848-ik év előtt fennállott és működött, mely hogy életképes volt, az által is be van bizonyítva, mert századokon át fenn tudta magát, az idő minden viszontagságai között, tartani.

Azonban nincsen egyetlen örökéletű intézmény e földön — az idő előre haladt, változnak, és fejlődnek a viszonyok, a változott viszonyok elengedhetetlenül követelik, intézményeinknek ahoz való módosítását.

Nem czélom tehát a rendi alkotmány-forma felett, az alkotmányos felelős kormány elönyeit megjelölni, hiszen mindnyájan tudjuk, hogy 1848-ban az országgyűlés a rendi alkotmányt megszüntette, és a felelős kormányt inaugurálta.

Ne várjon tehát, e perczen tölem senki bírálatot, a magyarországi törvényhatósági intézmény felett, úgy a hogy az 1848 előtt létezett, nem hasonlítom össze az őstörvényhatósági intézményt, azon köztörvényhatóságokkal, melyeket az 1870-ik évi XLII-ik törvény-czikk alkotott — jelenleg annyival tartozkodóbb vagyok, mert a régi megye csak is az 1870-ik XLII-ik törvényezikk által lett megszüntetve, az új megye pedig országosan éppen most, napjainkban szervezi magát.

Mind a rendi alkotmánynak, mind a felelős kormánynak, megvoltak, s vannak, mint minden emberi intézménynek, árny- és fényoldalai. Ez uttal minden részletes összehasonlítástól tartozkodom, de általánosságban annyit ki kell nyilvánítanom, hogy a rendi alkotmány a maga megyéivel, és csakis a nemeség által választott és utasítással lekötött országgyűlési köveivel, alkalmasnak bizonyult b, kiváltságolt castoknak privilegisált állását feuntartani, ellenséges indulatu idegen érzelmű kormánynyal szemben az alkotmányt megvédni, de nem bizonyult be oly törvényhozásnak, melylyel az előrehaladt kor kívánalmainak a törvényhozás terén eleget lehetett volna tenni.

A felemlített hiányok buktatták meg 1848-ban a rendi alkotmányt és az 1848 előtti megyéket. —

(Vége köv.)

natig az öreg ügyvéd mintegy megkövülve áll ott; azután a legnagyobb dühvel így kiált fel: „gyalázatos csalás! Rögtön megyék a rend-örtséghez!”

Csak miután a papa figyelmeztette, hogy a rendörtség nehezen lesz képes a fehér papírok alapján hivatalos vizsgálatot indítani, s hogy ő teljességgel nem akarja magát és családját még inkább compromittálni: határozta el az öreg ügyvéd az amerikai völegénynek „puffra kiadott” néhány száz forintot többet nem emlegetni. Héliéne kisasszony pedig megesküdött, hogy soha sem hiszen többet „komoly házassági ajánlatokba,” még ha a „kisebb hirdetmények” között is állanak.

S mi hát a talány megfejtése?

„Encore pour les dames” — ez neve egy Párisban készült tintának, melynek vonásai adig tartanak, mint egy modern szerelmi viszony, tudni illik három, egész négy hétig. Négy hét elmúltával a hölgy ismét teljesen szabad, mert szerelmének írott adatai, a különböző szívömlengések, hűségessük stb. eltűntek a nyugalomba helyezett kedves kezek között, s ennek emlékül semmi sem marad egyéb, mint néhány levél üres papiros, melyeket ez a szerencsétlen szerelmi viszony nyal teleirhat

Ugyanazt teheti most Héliéne az amerikai szerelmeslevelekkel s az „örög ügyvéd” az amerikai váltókkal. A gazdag „völegény” egy kis „tintajux”-ot csinált magának. — Ebből az a tanulság, hogy jól meg kell nézni a szeretőket s szerelmesleveleket négy hét múlva; ha sem az írás, sem a kedves nem tűnt el, akkor — lehet hogy mindkettő valódi.

Demeter Károly.

Az 1871-dik év halottjai.

(R.) Mint minden év, az 1871-ik is bőven aratta zsákmányát, a csatatéren kívül is.

A fejedelmi családokban aránylag kiméletesen járt a halál kaszája. Meghalt az európai uralkodók legidősbike, Lipót anhalti herceg; továbbá Vilma Friderika svéd királyné, György oldenburgi trónörökös, Koburg Leopoldina hercegnő, Girgenti gróf, Maria-Annunziata osztrák főherceggasszony, Terézia oldenburgi hercegné.

Az egyház kitünőbb tagjai közül Darboy párisi érsek, Gelencsér Privát István, a magyarországi irgalmas-rend főnöke, Wiener Simon, a zsidó rabbik legidősbike 102 éves korban, Vagyon István, Gózon György, Faigl Pál kanonokok, Bittnitz Lajos, Mariássy Gábor felszentelt püspökök, Liphay Andás nagypüspöst, Kádas László jászói perjel, Hoványi Ferencz, Kőrömczy Imre, Vutkovics István kanonokok, Hollók Imre nagypüspöst stb.

A katonai világ azon számos áldozatán kívül, kik az év elején a német-francia háborúban elveszték, még sok előkelő tagját gyászolja. Ilyenek Randon francia tábornagy, Bosak Hauke lengyel forradalmi vezér, Mariássy A. vezérőrnagy, Ducrot tábornok, Tegetthoff Vilmos altengernagy, b. Nyáry Alfons vitéz huszárnagy, Marsano osztrák altábornagy, gróf Attens József altábornagy, Bounes-Villaumez francia tengernagy, Borgoyne angol tábornok, Stojkovic-Szilányi Péter honvéd alezredes, gr. Castiglione János osztrák altábornagy, Rakovszky Samu volt honvédeztredes, Samyl, a híres cserkeszvezér.

A politikai közélet szintén számos jelesét siratja; első helyen említendő hazánk nagy fia b. Eötvös József, kit csakhamar követett Nyáry Pál; fölemlítést érdemel Lambert, az 1793-ki években hírhedt francia forradalmi köztársasági, Fouquier-Tinville titkára, Venedi Jakab német forradalmár, Aali pasa, Mensdorff herceg csehországi helytartó, Marsia Montecchi olasz politikus, Horváth Antal soproni főispáni helytartó, báró Wesselényi László, gr. Széchényi Pál, Flourens Gusztáv, francia forradalmár, Bernáth Lajos, Madocsányi Imre régi jó táblabíró, Delescluze, Rossel és Pyat kommunisták, gr. Ráday József, b. Orcey György, b. Babarczy Antal, a konzervatív párt egyik tehetséges tagja, b. Döry Gábor volt tolnai főispán, Belgiojoso Krisztina híres olasz honleány, Botka Mihály volt országgyűlési képviselő, b. Orbán János, a magyar főrendiház legidősb tagja, gr. Szirmay Ferencz orsz. képviselő, Gonzales Bravo, Izabella királynő híres minisztere, gr. Zay Károly, Bezerédj László orsz. képviselő, úgy mint társa Klobusitzky Ágoston, gr. Nostitz csehországi marschal.

Az írói és tudományos körökből is sok kitünőség költözött örök nyugalomra; így a híres francia regényíró Ponson-du-Terrail, Pücker-Muskau hg, Bemstedt Oszkár finn tudós, Anicet-Bourgeois, Hugó K. (Viktor fia), Gervinus a nagynevű német író, Heidegger geologus, Böttcher, jeles német dramaturg, Leroux P., francia szocialista bölcsezt, Prantner Ferdinánd, az ötvenes években oly nagy szenzációt keltett „Dissolving Views” szerzője, Halm Frigyes, Herschel János csillagász, Letteris Miksa orientalista, Edvi Ilés Pál, veterán hazai írónk, Colet Luiza francia író, Arvay Gergely akad. tag, Payen francia nemzetgazda, Koch Pál, Lőrinczi Lehr Zsigmond, Delluf Pál regényíró, Grote György történész, Erdy János, Kohn Jakab pesti lapszerkesztő, Saint-Ives Eduárd színár, Töpfer Károly drámaíró, Szeremley Károly, Szabó Vincze tanár, Zakrevsky Miklós orosz régész, Afzelius Ágost svéd költő, Illésy György magyar hírlapíró, Murshison György, Babbage Károly angol tudósok, Herepei Károly akad. tag, Trausch József erdélyi történész.

A művészvilágból elhaltak; Maury Sándor angol szobrász, Schaffer Ede híres rézmetsző, Körösy Ferencz veterán magyar színész, Császár Miklós színész, Löwe Lajos a bécsi udvari színház egyik kitünősége, Schaffer Béla festő, Hesz Péter csatafestő, Auber Dániel, Thalberg Zsigmond, b. Erggelett Alfred festő, Tausig Albert zongoraművész, Tagliani, a híres tánczművész 102 éves korában, Hubayné, Humann Olga, Hirtling Mária színésznő, Caeciatore Benedetto jeles olasz szobrász, Kocsisovszky Jusztin színigazgató, Dubois Emilia párisi színésznő, Fourmois Tivadar tájfestő, Littauer Károly genrefestő stb.

Más körökből is sok nevet sorolhatunk fel. Meghalt Pataky Dániel erdélyi főorvos, Flór Ferencz, Tormay Károly pesti főorvosok, Apple-gath Gusztáv, a gőzajátó feltalálója, Mirés, a hírhedt francia bankár, Streicher Ignác jó nevű zongora gyáros, Oppolzer János jeles bécsi orvos tanár, Deák József, Aldulean János, Öffner János legfőbb ítélőszéki bírók, Fournos Jakab a földön élt legidősebb ember, (134 éves); Sommeiller, a mont-cenis alagút lángeszű tervezője, Szilády Károly a magyar nyomdászok nesztora, Bogdán László kir. táblabíró, Hudson, a legelső nagy vasutépítő, Königs-warter Jónás dus becsi bankár stb.

KÜLFÖLD

Kolozsvárt, jan. 2.

(S.) Európa politikai életében az újév sehol nem találkozik fenyegető, vészjósló előjelekkel. Mi egészen más volt a helyzet, melyet 1871 talált az európai népek nemzetközi viszonyaiban: Francia és Németország halálos testvérhárcban egymással; a pontusi kérdés, mely ma egy éve ilyenkor még borzasztóbb népharc vészese csiráit rejté magában; közvetlen közelünkben a romániai vasut-kérdés, hasonlóképp a válság küszöbén. A francia-porosz vihar azonban lezajlott, s a pontusi és romániai kérdés békés megoldást nyert. S ma, egy évvel mindezek után, csend és nyugalom ütötte fel sátorát az európai politika mezején. Ilyen ugyan ma is a küzdelem, s csend és nyugalom csak a harcmezőjén honol; de a küzdelem, melyet ma a népek küzdenek, az eszmék, a parlamentek, a sajtó, a gyűlések: a közvélemény küzdelme; harc, mely életet ad és jövőt terem.

A mozgalommely Németországban az infallibilitási dogma óta az ultramontanizmus és jézusait ellen kitört, intensivitásában napról napra nyer. A német szabadelvű sajtó és párt lankadatlanul küzd az érintett irány ellen s a német protestans egyet közelebből tömegesen tett közzé és terjeszt egy kiáltványt, melyben a többek között ez áll:

„A jézusita rend, mely a Vatikánban a legnagyobb befolyást gyakorolja és a pápai csalhatatlansági dogma meghozatalában is döntő szerepet játszott, újabb hadjáratot készített elő. Mindenfelé fenyegetőznek organumaik a modern állam léte és a kormányok ellen. A jézusita rend nem azért törvénytelen, mert az ész és korszellem ellen harcol; hanem, mert roppant sok eszű felett rendelkezik és e mellett számát a papok által felzúgatható tömeg fanatizmusára és a hatalmasok abbeli óhajára, hogy egy újabb harc ki legyen kerülve. S ezért szerintünk, a jog, szabadság és állam, legfőbbképpen pedig a protestans-egyleteknek legszorosabb kötelességük, hogy saját körükben mindnyájan rámutassanak erre a közös ellenségre, s előkészítsék a népet a harczra, mely — fájdalom! — kikerülhetlen. Da reméljük, hogy ez lesz az utolsó harc a kísértetek ellen, melyek a középkort akarják fölleveníteni. Az ő jelei ránk nézt kedvezők: a német császár és német birodalom ezt a harcot is szerencsésen fogják kiállani.”

Hirdetmény.

Az. 1871. decz. hó 31-én beváltás végett ki-sorsolt erdélyi földtehermentesítési kötvényekről.

I. Szelvényes kötvények. 50 forintok: 3064, 3531, 5775, 7174, 8044, 8919, 9000, 9009, 9341, 11966, 11982, 12266, 12321, 13237, 14069, összesen 15. tőkeösszeg 750.

1000 forintos: 473, 740, 790, 929, 1748, 1761, 1787, 3632, 4126, 4921, 5585, 5924, 6198, 6657, 6684, 6917, 7455, 8377, 10183, 10273, 10375, 10523, 10735, 14345, 14475, 16066, 16446, 17215, 18371, 19765, 19901, 20945, 21400, 23669, 24656, 25971, 26126, 26336, 26916, 26920, 27146, 27180, 27758, 28019, 31367, 31391, 31395, 33048, 33124, 33716, 34236, 34984, 35537, 36213, 39232, 39659, 40337, 40735, 41437, 41586, 41637, 41750, 42433, 43702, 43896, összesen 65. tőkeösszeg 6500.

500 forintos: 54, 2337, 2514, 3008, 4109, 4287, 4412, 4733, 5028, 5271, 5720, 6885, 7084, 7578, összesen 14. tőkeösszeg 7000.

1000 forintos: 139, 515, 1836, 3080, 3175, 6538, 7518, 7996, 9003, 9603, 9888, 10154, 10775, 10856, 11024, 11349, 12390, 12596, 12904, 14055, 14093, 14811, 15913, 16674, 16817, 18857, összesen 26. tőkeösszeg 26000.

5000 forintos: 1384, összesen 1. tőkeösszeg 5000.

10000 forintos: 49, 206, 1033, 1207, összesen 4. tőkeösszeg 40,000.

II. A. betűs kötvények. 2045. szám. tőkeösszeg 3650. frt, 2294 szám. tőkeösszeg 8400 frt.

Végképpen a 423 számú 10,000 frtos szelvényes kötvény 8700 frt. részlet összegeggel.

(Vége követ.)

NAPI HIREK.

— Roldog újévet kíván mindenki mindenkinek s így mi sem nyithatjuk meg e rovatunkat a nélkül, hogy legjobb kívánságainkat el ne küldjünk t. olvasóinknak és munkatársainknak. Reméljük, hogy az eddig fűzött viszony közöttünk továbbra is a régi szívélies marad. Boldog újévet!

— Az év első napja sűrűn látta a tisztelgőket a királyi biztosi hivatalba sietni.

Polgári, egyházi és katonai testületek és egyesek hosszú sorban járultak oda, hogy szívélből jövő jó kívánságaikat eladják, mire gr. Péchy mindannyiszor szokott szívélieséggel felelt.

— Báró Huszár Sándor a kolozsvári nemzeti színház intendansa a részére választmányilag kiszabott fizetésről a szombatn tartott színházi választmányi ülésben lemondott; azon óhaját fejezvé ki mindazonáltal, hogy ezen 1200 frtnyi összeg a kiadások sorába helyeztessék a végre, hogyha a művezetőt vagy a színházi titkárt utaztatni kell azoknak költségei ez összegből fedeztessenek. A báró ur e nemes tettéhez kommentárt csatolni nem szükséges.

— Belső Szolnok megye bizottmánya mint táviratilag értesítenek, megalakult a tisztújítás teljes rendben fejezte be. A megválasztottak kevés kivétellel Deákpartiak. Alispáná Földvári József, főjegyzővé Szarvadi Pál az eddigi főjegyző, választott meg egyhangulag.

— Jubileum. A budai műegyetem e héten ünnepli huszonöt éves fennállását. Ez egy-szersmind József nádor emlék ünnepe is, kinek náadorsága alkalmából alapított a polytechnicum.

— A dohány szükséglet Magyarországon évről évre emelkedik. 1870 ben a dohány tőzsdékben elarusított dohány és szivar 22 millió 520,706 ftot jövedelmezett, ugyanez évben a magyar kormány számlájára gyártás végett 40.601 mázsa külföldi dohány, összesen 2.271.330 ft árán, és közel 7.000.000 szivar vásároltatott.

— Az igazságügyminiszter, mint írják, elrendelte, hogy a pesti munkás zavargások miatt fenytő vizsgálat alá vont és letartoztatott egyének a négy bünszerző kivételével valamennyien szabadon bocsáttassanak.

— A katonai orvosok hiánya egyre jobban érezhető, azért polgári orvosok is alkalmazást nyernek a hadseregnek, oly feltételek alatt, mint a rendes katona orvosok.

— Bálhírek. A kolozsvári m. k. gazdasági tanítvány ifjusági önszegélyző egylete javára a vigadó teremben zártkörű táncvigalmat rendez, melyre a meghívók már szétküldtek. A kolozsvári kör és túzóltó egyet báljaira — mint halljuk — még e hét folyamában szintén szétküldtetnek a meghívók.

— Pap Albert helybeli m. k. pénzügyi számtiszt N. szében helyeztetett át. A „Hilaria” derék pénztárnokát és buzgó munkát tagját vesztí a jeles képzettségű egyénben.

— A m. kir. pénzügyminiszter Rómer Frigyes topánfalvi pénztári ellenőrt a görögényi erdő hivatalhoz pénztárnokká, s Breokner József erdő gyakoronokot a topánfalvi erdő hivatalhoz pénztár ellenőrré nevezte ki.

— Lukács Bélát a m. kir. állami számvevőszék fogalmazóját a pénzügyminiszter saját miniszteriumához fogalmazóvá nevezte ki.

— B. Nopcsa Ferencz, a királyné ő felsége főudvarmestere, közelebb a Megváltóról nevezett görög rend nagy keresztje, s a császári brazilai rőzsarend közép keresztjével tüntetett ki.

— Vámbéri Ármán legközelebb be fogja fejezni Bokbara és Trausoxania történetét azon keleti kéziratok alapján, melyeket részint ő maga, részint a nemrég elhunyt angol utazó Burnes Sándor és más újabbkori utazók hoztak magukkal Középázsiaiból.

— Panoráma, írta Székelyfy Tiborcz, czime egy kis füzetnek, mely a napokban jelent meg Stein János bizományában s 25 krért kapható a könyvkereskedésekben — ha ugyan akad sok vevője. Valami bus magyar önti ki e 32 lapon keszvét a filótt, hogy a „közösűgyes alkotmány” megfosztott önállóságunktól. Kortés beszédnek elég ügyes lenne, de már egy napi életre szánt hírlapi cikk is több erőt és elmélet igényelne, mit szerző is érezni látszik, mert legerősebb argumentuma az, hogy „nem bizonyítgat, mert ezt már jobban elmondták az ellenzéki szónokok és lapok.”

— „Karácson Erdélyben” ezim alatt a „Pester Lloyd” érdekes leírást közöl, melyből átvesszük a következőket: A karácson messzesugárzó ragyogó fáival, arany csillámaival, tarka adományával és csodálatos süteményeivel eredetileg német ünnep. Némely szokás azonban, mely ez ünneppel Erdélyben karöltve jár, igen régi és a decebali hőskor homályában ágazik el. Az ő s dák mondák emlékezete, melynek ünnepe pap királya Decebal volt, még ma sincsen feledve. A népmonda ünnepi időnek nevezi a december 25-től január 6-ig terjedő időközt. Igen sajátos a románok karácsoni éneke, Kolindeterei, melyeket fiatal suhancok az ablak előtt énekelnek. Ez énekeknek a románoknál részint világi tartalma van, és igen érdekes jellemvonása a nemzeti népköltészetnek, mely csodaszép, valóban költői virágokat hajtott. Karácson idején a tévhit minden alakban igen erősen munkál. Kisértetek, tüzes sárkányok, kutyák, fehér asszonyok stb. léteznek mindenfelé. Mindenekelőtt azonban Krisztus születésének éjfélen történnek a legtöbb csodák. Ki karácson előtt égő pipával szájában alszik el, halálcsonttal ébred fel. Természetesen igen

sok kincs rejtőzik a föld alatt, és hol lenne erre több eset, mint Erdélyben, a gazdag földön, melyet e századok körpályáján annyi népek laktak. Különösen ünnepelesen ülik meg a karácson a székelyek. Néhány héttel már az ünnep kezdete előtt szokatlan mozgás és élénkség uralkodik a falvakban, mindenfelé sütnék és főznek, a házat sikárolják és tisztítják. Az ablakokat feldisztatik, a székeket fehér leppel vonják be (?), a szoba falaira új ruhákat aggatnak. A beálló szürkülettel megkondul a torony ünnepi harangja és mindenki siet a szépen feldisztatott karácsoni asztalhoz. A karácsoni asztal három napig marad terítve és ünnepi étkekkel ellátva. Sylveszter est és a három király napja, mint szent esték, házias esendben ünnepeletnek meg, minden család honn marad, nem tesz és fogad látogatásokat, ünnepi énekeket zengedeznek és a protestans székelyek a bibliából olvasnak, mint szent karácson estéjén. A szivjóság ritkaság vonása, miszerint a tehetős székely e napon szegény felebarátjait igen bőkezű és igen szelíd, gyöngéd módon lepi meg ajándékaival. A mezőségen ünnep másod napján kilovagolják a lovakat, hogy ez őket a boszorkányságtól megvédje. Ugyanitt ünnep harmadnapján a templomban a pap bizonyos mennyiségű bort oszt ki úgy nevezett János áldását, melyet honn isznak meg.

(a.) Színház. A „Rablók”, Offenbach újabb terméke került szombaton színrre először, az első operette-üjdonaság ez időnyben, a mi nálunk nagy szó; de még sem elég arra, hogy teli házat csinált volna. Pedig megérdemelte. A „Rablók” zenei tekintetben semmivel sem áll hátrább, mint Offenbach többi ismertebb művei: ugyanaz a könnyedség, ugyanaz a játsszóság, a dallamokban, habár nem is ugyanaz a felbemászósság; s habár stílye némileg elütő a „Dnnanan”, „Gerolsteini nagyszerű” stb. operettejeitől, úgy hogy alig egy helyett érezhető egy kis reminiscencia; mégis félreismertelen rajta az Offenbach keze. Szövege azonban távolról sem hasonlítható össze szerző korábbi műveivel: egyszerű mese, ellaposított gondolat, mely 3 felvonáson át alig tud kibontakozni hüvelyéből; annak a szelleműs csipkedésnek, annak a finom parodiának és játszhumornak pedig, mely Offenbach egy pár korábbi operettejé libretto tekintetében is vonzóvá teszi, a „Rablók”-ban alig akadunk halvány csillámaira, s azok is egy pár éltelen élezen vilánnak fel. Mindazonáltal zeneje, melyben egy pár igen kedves dallam, mint p. az midőn Fiorello a herczegnek az utat magyarázza, meg a bérlővel való duett és sikerült kardalok vannak, kedvelt repertoire-darabba tehetik az üjdonaságot. Az előadás elég sikerült, kerekded volt ahoz képest, hogy első volt; a fáradhatlan Gerecsné, Darai K. és Zajongi jól betöltötték helyöket, csak Zajongi masquirozta volna magát egy kissé banditásabban, mint p. Szentgyörgyi, a ki igen eltalálta az ábrázolást. Körösi is jól parodizálta gensdarmes collegáival az éber rendőrséget, melyet a rablók magok fognak el. Szilágyi és Kassai ma is olyan két jó alakot csináltak a két pénzügyminiszterből, mint a milyeneket ő k szoktak csak előállítani. A hosszú előadás, mely hosszadalmasnak is bevalánk, nem nagy közönség nézte végig. Egypár fölösleges kardalt ki is lehetne tán hagyni s így mindjárt gyorsabb menete lenne a különben is elnyújtott darabnak. Sylvester estéjén Raupach egyik silány férczelményével romlott a vasárnapi közönség mindenemű érkeke. „A molnár s leánya” azok közé a hitványságok közé tartozik, melyektől már meg lehetne kimélni a kolozsvári publikumot, mert még érdekfeszítő, mulattató sincs benne, nem hogy dramsáig moral, vagy legalább irány lenne. Az egész estéből csak Beczkai szép új diszlete: téli vidék, mely igen jól sikerült, és Szentgyörgyi, habár egykissé túlzott, alakítása érdemelnek dicséretet. Tegnapi meg „II. Rákóczi Ferencz fogságá”-val köszöntöttek be az új évben színészeink élvezhető játék mellett teli háznak.

Távíratí tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Jan. 1-én 5%. Metalliques 100 fr 60.45. Kamat —. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 70 70 1860. Kölcsön 102 50. Bankrészevény 808. Hitelintézeti részvények 320. frt. 319.50 London 11 ft. st. 117.45. f. 20 kr. Ezüst 116.90. Cs. kir. arany 5.54. 5/10 Napoleondor 9.31. 5/10 Urbéri kötvények: Magyarországi 78.85. Temesi 75.60. Erdélyi 75.50. Horváthországi 68.25.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

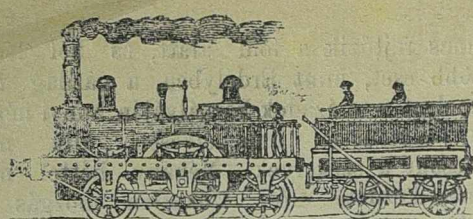
Nyiltér*)

Nyilatkozat.

A köztünk hírlapi téren felmerült ügy általunk a mai napon lovagias utón elintéztett. Kolozsvárt, decz. 31. 1871.

Gyarmathy Miklós,
Velits Lajos,
mérnök.

*) E rovat alatt közölttekért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a szerk.

(1) Magyar keleti vasút

A nagyváradi-kolozsvári vonalon 1872-ik évi Január-hó 1-jén új menetrend lép életbe.

Az eddigi 1. és 2. számú személyvonatok helyett az 5. és 6. számú gyorsított vegyes vonatok fognak közlekedni. A vegyes vonatok nem változnak.

A vonatok különbség nélkül Január 1-től fogva Kolozsvárig járnak s Nagyváradon a tiszavidéki vonathoz csatlakoznak.

Egyideileg Gorbón és Sztánán megállapodási helyek nyitattak.

A menetrendeket illetőleg az illető hirdményekre utalunk.

Pesten, 1871, December-hóban.

A FŐIGAZGATÓSÁG.

(3)

Javított VIDACS Ekék

Erdélyország gazdasági viszonyaihoz alkalmazva kaphatók:

Jankó Vincze gépgyárában

Kolozsvártt.

Nagyobb eke ára	18 forint.
Kisebb eke ára	17 „
Eketaliga ára	10 „

Továbbá készen kaphatók:

Szóró és tisztító rosták	65 forintért.
Törökbuza fejtők	45 és 65 „

Megrendelések elfogadtnak egyéb gazdasági gépekre is.

Ugyanott azonnal bérbe adható egy kisebbféle cséplőgép, 3 hónapra 120 forintért.

(2)

Eladó új ház, Balásfalván.

8 nagy lak szobából, 2 konyha, 8000 mérő gabonáraláló magtár, 12 lóra való istálló, 1 nagy kocsiszin; egész épület alatt pince, egész telek kőfállal bekerítve, szabadkézből eladó.

Értekezhetni tulajdonos KOVRIG TIVADAR Balásfalván.

428

2-2

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy a városi sörház vendéglőjét

újbol átvettem, s azt a t. közönség rendelkezésére kitűnő ászok-sörrel, kőbányai márcziusi sörrel, többféle palaczk-sörrel, ugyisint jó asztali és buteliás-borokkal láttam el.

Konyhámra pedig, mint eddig, úgy ezután is, nagy gondot fordítok, hogy izletes és olcsó étkeimmel az irántam tanusított pártfogást ezután is kiérdemeljem.

Teljes tisztelettel

Valter Károly,
vendéglős.

(424)

(4-5)

Figyelmeztetésül.

a t. cz. nagyérdemű közönséghez.

Tisztelettel kívánjuk tudatni úgy a helybeli mint a vidéki nagyérdemű t. cz. közönséggel, hogy miután 9 év óta fenállott közös cég alatt folytatott üzletünkkel a közelebbi hónapokban megkülönböztetni határozott szándékunk:

Ennélfogva minden áru-cikkeinket jelen

December-hó 18-kától

kezdve

leszállított gyári áron szándékunk eladni.

Ezt teszszük annyival is inkább, hogy különözésünk után mindketten külön külön cég alatt egészen új és divatos cikkekkel lehessünk szerencsések a n. érd. t. cz. közönség szolgálatára

teljes tisztelettel:

ASZLÁN és HUGÓ.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítettnek.

GROSS KÁROLY

fogorvos

Kolozsvárra megérkezett, és lakik, mint eddig, a dr. Szabó-háznál Torda-utcában.

(438)

3-3

(431)

(3-11)

Lillione elárvolt 14 nap alatt minden börtisztatlanságot és redőt, elűz görvélyt, szep-lőt és májfoltot. Garantirozza! Egy tégely 1 frt 50 kr., kisebb 80 kr.

Feytona, Feytona. 50 kr.
Ezen híres amerikai szer rögtön megszűntet minden fogfájalmat.

Ugyanazt éppen úgy eltávolítja az

„Indiai kivonat!”

is, biztos szer, mely sok orvosok által elismertve s ajánlva van, mivel a hatás soha el nem marad.

Egy adag 50 kr.—

Ezen szerek Kolozsvártt egyedül Binder K. gyógyszerésznél kaphatók bel-monostortuzsában.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj

Figyelemre méltó.

(10-20)

(363)

Orvosi tekintélyek elismervényei és száz meg száz bizonyítvány magánosoktól tanúsítják a

görcs elleni öv-balsam

jeles hatását emésztéshány. gyomorgyengeség, gyomorgörcs, puffadás, hányásinger, gyomorsiklás és colerine-bajokban.

E balsam ezen feljül legbiztosabb szer VALTÓLÁZBAN.

Egy ölemezés, pecsételt és 3 nyelven használati utasítással ellátott eredeti üveg ára 1 frt 50, fél üveg 80 kr.

Dr. Miller mohnövény-nedve.

Meglepo hatásu hurut, gégelob, légcsőgyulladás, nyálkásság, idült köhögés, régi rekedtség, heveny és idült tüdőhurut, vérhányás és mellszorulásban. Ezen mohnövény-nedv eredeti tégelyekben van, Nro. I. meglett emberek, és Nro. II. 4-5 éves gyermekek számára.

Egy eredeti üvegtégely ára használati utasítással együtt 50 kr.

Beküldetett.

Legyen szives egy tuczet tégelyt mohnövény-nedvvel utánvét mellett küldeni.

Eger, június 20-án 1871

BYDESKÜTY AMALIA,

az angol kisasszonyok zárdája főnöknője.

Szerműhely és fő-széküldési raktár Szentlélekutca 105 szám Brassóban.

Kolozsvártt valódi minőségben egyedül kapható dr. Hintz György és Binder K. gyógyszerészeiben, valamint Beszterczén: Kelp F. és társánál; Szászvároson: Specht I. gyógyszerésznél; Csik-Szeredán: Winkler F.-nél; Décsen: Szathmári K.-nál; Fogarasban: Steinberg A. gyógyszerésznél; Gy.-Szt.-Miklós: Fröhlich E. gyógyszerésznél; Hosszafaluban: Jekelius A. gyógyszerésznél; Gyulafehérvárt: Boos K.-nál; K.-Vásárhelyt: Lukács F.-nél; Brassóban: Jekelius F., Duschon I., Kugler F. gyógyszerészeknél; Földvár: Folberth F. gyógyszer.; Medgyesen: Hintz A. gyógyszer.; Szászsebesen: Weissörtl G. A.-nál; Nagy-Enyeden: Horváth F.-nél; Kőhalomban: Szentpéteri I.-nél; Rosnyón: Römer A.-nál; Segesvárt: Teutsch J. B.-nél; Eepsi-Szt.-Györgyön: Futak és társánál.

BÁNYAI SÁMUEL

kolozsvári szöcs-mester,

ajánlja a szöcsmesterség köréhez tartozó, minden névvel nevezhető

(356)

RUHA-RAKTÁRÁT.

(10-16)

Elfogad akár magán, akár postai uton minden szöcs iparágbeli megrendeléseket, s azoknak a legpontosabb és legjutányosabb árban kiszolgáltatásukat saját felelőssége elvállalásával igéri. Továbbá ajánlja kitűnő Persiáner Bánkban és Tür süvegeit.

Lakása Kolozsvártt, bel-magyarutca 428 ház szám alatt.

Raktára ugyancsak bel-magyarutca Biasini-ház 442 sz. alatt.

(336)

(7-16)

Eddig fölülmulhatlan!

Cs. és királyi

kiz. szabadalm.

valódi

tisztított

CSUKA-MÁJ-OLAJ

Maager Vilmostól Bécsben.

A legtisztább, legjobb, legtermészetesebb és elősmert leghatásosabb szer MELL- és TUDÓBAJOK ellen, görvélyek, borkütsékek, mirigybajok, erőtlenség stb. ellen, egy üveg 1 frt., vagy gyári raktárban Bécs, Backerstrasse Nr. 12, vagy a birodalom nevezeteseb gyógtárai és fűszerkereskedéseiben kapható, a többiek közül következő czégeknek: Kolozsvártt: Binder Károly, Wolf J., Engel József gyógyszerészeknél, N.-Váradon: Nyiri G. gyógyszer., Kuriaender Raf., Cserevka Antal kereskedőknél, M.-Vásárhelyt: Jeney Károly gyógyszer., Bucher Miksa keresk. Székely Udvarhelyt: Solymosi J. gyógyszerésznél.

Stein János könyvkereskedésében Kolozsvártt s általa minden könyvárusnál kapható:

MAGYAR POLGÁR NAGY NAPTÁRA

1872-dik szökő évre.

Szerkeszti K. PAPP MIKLÓS.

TARTALOM:

I. Naptárrész 1872-re. II. Szépirodalom, történet, természettudomány és közgazdasági rész. 1. A honvéd foglyok Szébenben. Költemény Medgyes Lajostól. 2. A kivégzett Török professor fogsági naplója. Közli K. Papp Miklós. 3. Toma. román népballada. Közli Moldován Gergely. 4. Egy hadi ítélet 1849-ben, Koós Ferencztől. 5. Ujabb adatok Lovassy László felségvértési poréhez. Közli K. Papp Miklós. 6. Tököllyiné zászlója, elbeszélés Lukácsfytól. 7. Fehér Anna, népballada, közli Lukácsfy. 8. Mirabeau halála Louis Blancotól, fordította a száműzöttek lapjából a „L'Homme”-ból Tusai. 9. Székely Mária levéltárából (1668). Közli Szilágyi Sándor. 10. Egy bál Mátyás királynál. 11. Egy román népezer naplója (1849-diki román népfelkelés történetéhez). Közli K. Papp Miklós. 12. A Kossuth-banquet Washingtonban (1852). 13. Szent György helyettese Langbeintől, fordította Szász Béla. 14. Egy léghajós. Elbeszélés Jókai Mórtól. 15. Bölcsődal, Petrusz Jenőtől. 16. Az ó sáncz szorosa, Orbán Balázstól. 17. Dalok Jankához, Sáni Lajostól. 18. Darwin elmélete, Herman Ottótól. 19. A kádicsfalvi malom Székely népballada. Közli Szöcs Mihály. 20. A gazdálkodás- és takarékoságról, Janet Pál után Sáni Lászlóné. 21. Nagypénteken, Indali Gy. 22. Nagy események dióhéjban. 23. Román népdalok. 24. A munkásokról, Sáni Lászlótól. 25. Egy 1632-ik évi fali naptár, közli Jakab Elek. Egy igen érdekes esketés 1663-ból, közli P. Szathmári Károly. 27. A hasznosról és a becsületről, Janet Pál után, Sáni Lászlóné. 28. A természettudományok száz év előtt. 29. A csendestengeri vasut pálya. 30. A zsidók manája. 31. Egy pár szó a komlótermelésről. 32. Szesz finomító gyárak felállítása. 33. A sajtkészítésről. 34. Pár szó a trágyahulladékról. 35. A méter-mérték és súlyrendsz. 36. Bélyegilletékek. 37. Távirat. 38. Posta. 39. Vasuti menetrendek. 40. A Királyhágón inneni vásárok. 41. Teljes tiszti czimtar a legújabb hivatalos adatok nyomán. 42. Hirdetések.

Tiszti czimtárral 1 frt 30 kr.
Czimtar nélkül 1 frt.

Erdélyi képes nagyobb naptár

1872-dik évre.

Tiszti czimtárral s érdekes tartalommal.
Ára 50 kr.

Közhasznu

Erdélyi Képes Naptár
1872-dik szökő évre.

Ára 26 kr.

Panoráma.

Irta Székelyfi Tiborcz. Ára 25 kr.